Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 26/11/2026 21:53:16

„FOLIA BIBLIOLOGICA" (2023), VOL. LXV
DOI: 10.17951/fb.2023.65.133-139

Anna Bogowska
Biblioteka Główna
Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie
ORCID ID: 0000-0003-0438-1309

SPRAWOZDANIE Z WYSTAWY „MALEŃKIE CUDEŃKA – NIEZWYKŁA PASJA KOLEKCJONERA TEMPERÓWEK" ZORGANIZOWANEJ W RAMACH XIX LUBELSKIEGO FESTIWALU NAUKI W 2023 ROKU

W dniach 18–24 września 2023 roku odbył się XIX Lubelski Festiwal Nauki pt. „Nauka dla przyszłości". Wydarzenie to każdego roku przyciąga rzesze uczestników z Lubelszczyzny oraz jej okolic, co plasuje je w pierwszej trójce największych festiwali naukowych w Polsce. Celem imprezy jest przybliżenie społeczeństwu najnowszych osiągnięć nauki i technologii oraz stworzenie okazji do spotkania wybitnych naukowców i ekspertów z różnych dziedzin. Głównym zadaniem jest upowszechnianie, promowanie oraz popularyzowanie nauki i badań naukowych.

Jak co roku w wydarzenie zaangażowało się pięć publicznych uniwersytetów Lublina: Katolicki Uniwersytet Lubelski, Politechnika Lubelska, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy, a także Miasto Lublin oraz wiele instytucji i stowarzyszeń. W tym roku głównym organizatorem został Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II. Program Festiwalu był bardzo bogaty, świadczy o tym liczba zgłoszonych projektów – ponad 1700. Każda z uczelni przygotowała wiele propozycji przeznaczonych dla różnych grup wiekowych: przedszkolnych, młodzieży szkolnej, a także seniorów. Uczestnicy zapoznali się z najnowszymi trendami i innowacjami dzisiejszej nauki.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zgłosił 370 projektów w ramach festiwalu. Z ramienia Alma Mater w LFN udział wzięło 12 wydziałów i 12 jed-

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 26/11/2026 21:53:16

nostek pozawydziałowych[1]. Swoją ofertę jak co roku przygotowała także Biblioteka Główna UMCS. Były to warsztaty, prezentacje, wykłady i wystawy.

Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się ekspozycja udostępniona w holu Biblioteki Głównej UMCS, zorganizowana i przygotowana przez bibliotekarkę Oddziału Zbiorów Specjalnych Annę Bogowską. Wystawę zatytułowano „Maleńkie cudeńka – niezwykła pasja kolekcjonera temperówek". Dla zwiedzających była czynna w dniach od 4 do 30 września 2023 roku.

[1] Zob.: [online] https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,38,umcs-na-xix-lubelskim-festiwalu-nauki,136897.chtm [dostęp: 25.05.2024].

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 26/11/2026 21:53:16

Właścicielką przedstawionych eksponatów oraz prezentowanych zdjęć jest pani Alicja Juszczak, nauczycielka na co dzień pracująca w Prywatnej Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Lublinie. Od 18 lat kolekcjonuje temperówki, które mają kształty różnych przedmiotów codziennego użytku: miniatur militariów, instrumentów muzycznych, pojazdów czy budynków. Co ciekawe, każdy z tych przedmiotów posiada ruchome elementy: otwierane szuflady i drzwiczki czy pokrętła i korbki. Przepiękne unikatowe temperówki o doskonale odwzorowanych detalach wykonano z niezwykłą precyzją szczegółów. Obecnie kolekcja liczy 187 sztuk i nadal jest powiększana. Głównie są to pamiątki przywożone z podróży po różnych krajach.

Fot. 1. Wystawa „Maleńkie cudeńka – niezwykła pasja kolekcjonera temperówek" w holu Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie.

Na wstępie kuratorka wystawy, oprócz ukazania eksponatów, wyjaśniała definicję słowa „temperówka"[2] oraz przetłumaczyła z języka włoskiego słowo *temperare*[3], czyli temperować. Szczególną uwagę zwróciła na pierwszą zakupioną w Anglii

[2] Zob.: *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, red. S. Dubisz, Warszawa 2006, [t. 4] T–Ż, s. 48.

[3] *Ibidem*, s. 47.

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 26/11/2026 21:53:16

osobiście przez panią Alicję temperówkę, która była w kształcie młynka do kawy. Przedmiot ten przypominał kolekcjonerce czasy wizyt u babci, która posiadała młynek do mielenia kawy i przywodził jej wspomnienia kawowego aromatu. Pierwszy nabytek miał służyć do ostrzenia kredek i ołówków używanych do rysowania, którym się zajmowała. Kilka kolejnych eksponatów również zostało nabytych na terenie Anglii. Podczas wyjazdu służbowego pani Alicja zakupiła kolejną temperówkę w sklepiku ze starociami w Niemczech. Innymi źródłami pozyskiwania eksponatów były: wymiana przez internet z innymi pasjonatami, np. z Belgii, holenderskie bazarki, zagraniczne wyprzedaże garażowe, zdobycze z targów staroci w Polsce oraz prezenty od rodziny i przyjaciół.

Fot. 2. Wystawa „Maleńkie cudeńka – niezwykła pasja kolekcjonera temperówek" w holu Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie.

W zaprezentowanej kolekcji można było odnaleźć głównie eksponaty wykonawstwa nieistniejącej już firmy „Play me" z Hiszpanii z lat 70. XX wieku, które nie są już produkowane od dziesięcioleci, ale też wytworzone w Hong Kongu. Wykonane zostały ze stopu metali i tworzywa, a niektóre w całości z miedzi. Obiekty, mimo iż nie zostały wytworzone przez jedną firmę, nie zdradzają tego faktu i nie wpływa to na wrażenia wizualne. Zbliżona stylistyka stanowiąca klucz do selekcji eksponatów odpowiadała za spójność kolekcji. W celu lepszego odbioru wizualnego temperówki zostały pogrupowane przez kuratora wystawy na siedem działów: Środki transportu, Militaria, Gospodarstwo domowe, Nauka i wynalazki, Hobby, Instrumenty muzyczne i Architektura.

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 26/11/2026 21:53:16

Fot. 3. Wystawa „Maleńkie cudeńka – niezwykła pasja kolekcjonera temperówek" w holu Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie.

Wystawa cieszyła się ogromną popularnością, o czym świadczy fakt jej odwiedzin przez około 400 osób i to zaledwie w ciągu tygodnia. Najliczniejsi zwiedzający to zorganizowane grupy szkolne i przedszkolne oraz osoby prywatne, np. pracownicy lubelskich uczelni. Znaczącą rolę przy wypromowaniu wystawy szerszemu gronu odbiorców było zaangażowanie się mediów: dziennikarka Lilianna Kaczmarczyk z Radia Lublin przeprowadziła wywiad z kolekcjonerką, który był niewątpliwym uzupełnieniem wydarzenia[4].

Zaprezentowanie kolekcji temperówek w przestrzeni bibliotecznej było nowatorskim pomysłem, odbiegającym od ekspozycji tradycyjnych form wydawniczych. Jej zorganizowanie wymagało włożenia sporego wysiłku i pracy, jednak niewątpliwe powodzenie przedsięwzięcia i ogromne zainteresowanie dzieci zrekompensowały ten trud.

[4] Zob.: [online] https://radio.lublin.pl/2023/09/zaskakujaca-kolekcja-na-wystawie-w-lublinie--zdjecia/ [dostęp: 25.05.2024].

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 26/11/2026 21:53:16

Fot. 4. Wystawa „Maleńkie cudeńka – niezwykła pasja kolekcjonera temperówek" w holu Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie.

Fot. 5. Wystawa „Maleńkie cudeńka – niezwykła pasja kolekcjonera temperówek" w holu Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie.

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 26/11/2026 21:53:16

Fot. 6. Wystawa „Maleńkie cudeńka – niezwykła pasja kolekcjonera temperówek" w holu Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie.